

سماق گونه ای مؤثر در اشتغال زائی

نام علمی سماق *Rhus coriaria* L. است. درختچه سماق، درختی پا کوتاه است که ارتفاع آن ۳ متر و گاهی به ۴ متر بالغ می‌گردد و شاخه‌های جوان و دمبرگ‌های آن را موهای زبر پوشانیده است. برگ‌های سماق مرکب شانه‌ایست و طول آن به ۱۸ سانتی‌متر بالغ می‌شود و دارای ۱۵ برگچه است. گل آذین آن متراکم باخوشه‌های حنائی رنگ است و طول آن به ۲۰-۱۰ سانتی‌متر بالغ می‌گردد. میوه آن شفت کرک‌دار قهوه‌ای مایل به ارغوانی است.

سماق منبع ویتامین C بوده و دارای خواص دارویی فراوانی نیز هست. این محصول خاصیت ضد میکروبی، آنتی‌اکسیدانی داشته و از بروز سرطان‌ها جلوگیری می‌کند و در درمان بیماران دیابتی، اسهال معمولی و اسهال خونی، به عنوان پاک‌کننده معده و در درمان بیماری‌های روماتیسمی و نقرس مؤثر است. این گیاه پایین آورنده تب، ادرار آور، تقویت‌کننده دستگاه گوارش، پایین آورنده و تصفیه‌کننده خون و در دفع مواد زائد خون، کاهش خونریزی سینه (هموپتزی)، و سرمه آن جهت تسکین فشار و درمان جوشهای پلک نافع بوده و در قدیم برای درمان سوزاک و سل و همچنین شیره خارج شده از درخت سماق برای درمان بیماری‌های دستگاه ادراری بکار می‌رفته است. غرغره‌ی و مضمضه جوشانده سماق برای ورم گلو و دهان مفید است و چکاندن آب جوشانده آنها در گوش چرک آن را از بین می‌برد. کمپرس با سماق در التیام زخم، خون دماغ، التیام سوختگی، آگزما، ترک نوک سینه و عضو ضرب دیده مؤثر است. میوه سائیده شده آن به‌عنوان چاشنی غذا در منازل مصرف می‌شود، از پوست آن هم رنگ زرد نارنجی به دست می‌آید.

هم‌اکنون مساحت زیادی از اراضی هوراند در روستاهای ورجن سفلی و علیا، تابستانق، آقبراز، ملالو، کورن، کویر، هوای، قره درویش، داودلو، خانکندی و برخی روستاهای همجوار جنگل‌های ارسباران زیرکشت سماق قرار داشته و با متوسط یک تن در هکتار به لحاظ مرغوبیت و دارا بودن رنگ طبیعی قرمز، طعم خوب و بازارپسندی یکی از مرغوب‌ترین نوع سماق موجود در کشور به شمار می‌رود. سماق تولیدی هوراند محصولی کاملاً سالم، ارگانیک و عاری از هرگونه آلاینده‌های شیمیایی است. این گیاه نسبت به خشکی متحمل و با رطوبت کم نیز تولید محصول می‌کند.

محصول تولیدی سماق به صورت انحصاری در سطح استان آذربایجان شرقی فقط در شهرستان هوراند تولید می‌شود. این محصول به جهت خاصیت طبیعی و کیفیت بالا، یکی از محصولات استراتژیک منطقه به شمار می‌رود. با ترغیب کشاورزان و ترویج تولید بیشتر سماق و خرید تضمینی آن و ایجاد صنایع تبدیلی و بسته‌بندی متناسب با استانداردهای صادراتی، می‌توان درآمد مناسبی را برای کشاورزان روستاهای حاشیه جنگل ایجاد نمود. اگر برنامه ریزی لازم برای ایجاد صنایع تبدیلی، بازاریابی، فروش و صادرات سماق صورت گیرد قطعاً می‌تواند علاوه بر رونق اقتصادی منطقه و درآمدزایی مناسب برای کشاورزان زمینه را برای اشتغال پایدار روستائیان منطقه فراهم کند.